

El Pla Estratègic de la PAC des de la Comunitat Valenciana: les ajudes directes i sectorials

Vora tres anys han hagut de passar des que es presentaren els primers esborranys dels Reglaments de la Unió, en juny de 2018, fins que s'aprovara el marc normatiu definitiu en desembre de 2021. I vuit mesos més fins que el **Pla Estratègic de la Política Agrària Comuna per a Espanya (PE-PAC)** quedara aprovat per Decisió d'Execució de la Comissió de 31 d'agost de 2022. Durant tot aquest temps, la Comunitat Valenciana ha participat en les reunions de treball per a defensar els més de 200 milions d'euros que s'ingressen procedents d'intervencions participades pel Fons Europeu Agrícola de Garantia Agrària (FEAGA) i el Fons Europeu Agrari de Desenvolupament Rural (FEADER).

L'1 de gener de 2023 entraran en vigor els nous instruments de la nova Política Agrària Comuna (PAC) amb la posada en marxa del Pla Estratègic. Esquemàticament, les mesures del PEPAC s'agrupen així:

1. Ajudes directes de la PAC
2. Mesures o intervencions sectorials
3. Mesures de desenvolupament rural (intervencions regionals)

Les persones al capdavant d'una explotació agrària tenen una nova oportunitat d'obtenir ajudes de suport a les seues rendes i de compensació dels costos derivats d'unes pràctiques més sostenibles.

Foto superior: Un agricultor de l'horta d'Alboraia (València) (foto: Fundació Assut).

ELS CONCEPTES CLAU

Els qui es troben al capdavant d'una explotació agrària tindran una nova oportunitat d'obtenir ajudes que donaran suport a la seua renda i compensaran, en el seu cas, els costos de mantenir unes pràctiques agràries més sostenibles.

Els principals conceptes que cal conèixer per a poder beneficiar-se de les ajudes del PEPAC són els següents:

A. Agricultor/a actiu/a

Les ajudes directes de la PAC aniran destinades a persones que complisquen alguna de les següents condicions:

- Que estiguen afiliades a la Seguretat Social agrària per compte propi.
- Que almenys el 25% dels seus ingressos totals procedisquen de l'activitat agrària.
- Que l'import d'ajudes directes que reben siga menor o igual a 5.000 euros anuals.

B. Llindar mínim de pagaments

No es pagaran ajudes directes de la PAC per un import inferior a 300 euros/explotació.

C. Limitació dels pagaments directes

La nova PAC instaura un sistema de «regressivitat i capping» aplicat a l'ajuda bàsica a la renda per a la sostenibilitat (ABRS), de tal manera que es limitaran els pagaments a 100.000 euros, aplicant els següents coeficients de reducció (veure Taula 1).

No obstant això, abans d'aplicar les reduccions corresponents es tindran en compte els costos salarials i laborals suportats per les persones beneficiàries de l'ajuda. En qualsevol cas, cap explotació agrària podrà cobrar més de 200.000 euros.

D. Règim de xicotets agricultors

A partir de 2023, desapareix aquest règim i per tant hi haurà menys traves a la cessió dels drets de pagament bàsic o als canvis en la dimensió de les explotacions agràries.

E. Activitat agrària

Cal que les persones que es beneficien de les ajudes de la PAC mantinguen l'activitat agrària en la seua explotació. En el cas de les superfícies, no és imprescindible obtenir producció, sent les terres en guaret admissibles. No obstant això, està prohibida la percepció d'ajudes pels qui mantinguen superfícies en estat d'abandó en la seua explotació agrícola.

IMPORT D'AJUDA CALCULAT (€)	REDUCCIÓ DE L'ABRS
Fins a 60.000	Sense reducció
60.000 a 75.000	25%
75.000 a 90.000	50%
90.000 a 100.000	85%
>100.000	100%

Taula 1

ENLLAÇ WEB

DOCUMENTS DE DIVULGACIÓ DEL PEPAC 23-27 PUBLICATS PEL MAPA

Vinya a la comarca de Requena-Utiel (foto: Freepik).

Coberta en un camp de cítrics realitzada amb les restes de la poda triturades (foto: L'Agrària).

LES AJUDES DIRECTES

Una vegada pres en consideració allò dit amb anterioritat, i en funció de la mena de cultiu o del bestiar de l'explotació, és possible accedir a alguna de les següents **ajudes**:

1. Ajuda bàsica a la renda per a la sostenibilitat (ABRS)

Per a percebre aquesta ajuda és imprescindible disposar de drets de pagament o sol·licitar la seua assignació mitjançant la reserva nacional. Els drets de pagament estan regionalitzats i sotmesos a convergència. Així, és necessari disposar de superfícies agràries (recintes de SIGPAC) que pertanguen a la mateixa regió que els drets per a poder cobrar-los. Les regions, a aquest efecte, s'han obtingut agrupant usos agraris i sistemes d'explotació; a saber, terres de cultiu en secà, terres de cultiu en regadiu, cultius permanents i pastures permanents. Així, a la Comunitat Valenciana disposarem, a partir de 2023, de cinc regions:

- Regió 1: terres de cultiu en secà
- Regió 6 i Regió 9: terres de cultiu en regadiu
- Regió 12: cultius permanents
- Regió 16: pastures

L'aplicació de la convergència suposa que el valor dels drets de pagament en cada regió serà cada vegada més semblant. Està garantit que, en 2027, la diferència de valor en els drets de pagament que pertanguen a la mateixa regió no supere el 15%; és a dir, que hagen convergit fins al 85%.

Poden sol·licitar a la reserva els qui s'inicien en l'activitat, amb alta en la Seguretat Social agrària, i disposen de 150 hores de formació o capacitat agrària. A aquest efecte, el **Servei de Transferència de Tecnologia oferta una gran varietat de cursos**.

Mitjançant la reserva nacional, es concediran drets atenent amb caràcter prioritari els agricultors joves i els nous agricultors que s'establisquen per primera vegada; els titulars que, exercint l'activitat agrària des de fa diversos anys, no hagen participat mai en el sistema de drets de pagament bàsic, com per exemple determinades explotacions de vinya o de fruites i hortalisses, i les explotacions que participen en programes de reestructuració, en el marc d'una intervenció pública, l'objectiu de la qual siga evitar l'abandó de terres. A aquest efecte, es prendran en consideració els instruments previstos en la **Llei 5/2019, de 28 de febrer, d'estructures agràries** de la Comunitat Valenciana.

2. Pagament redistributiu (PR)

Té com a objectiu la redistribució de l'ajuda d'explotacions grans cap a explotacions mitjanes i xicotetes. És un **pagament complementari a l'ABRS i es concedeix a les primeres hectàrees de totes les explotacions**, independentment del nombre de drets de pagament de què es dispose. En les primeres hectàrees de l'explotació i fins al primer llindar (X hectàrees), el pagament redistributiu serà del 20% del valor mitjà regional. Entre el primer llindar (X hectàrees) i el segon llindar (Y hectàrees), el pagament redistributiu serà del 40% del valor mitjà regional. Per damunt d'aquest últim llindar d'hectàrees (Y hectàrees), no es concedirà el pagament redistributiu.

3. Pagament a joves agricultors i agricultores (PJ)

Té com a objectiu incentivar el relleu generacional i lluitar contra la bretxa de gènere. És un pagament diferent, però pot ser addicional a les intervencions previstes en el marc del desenvolupament rural (ajuda a la primera instal·lació de joves). Es tracta d'un pagament complementari a l'ABRS, de manera que qui vulga beneficiar-se d'aquesta ajuda necessita disposar de drets de pagament. La persona que ho sol·licite no ha de ser major de 40 anys, s'ha d'incorporar per primera vegada i recentment com a cap d'explotació, i ha de complir amb uns criteris mínims de formació i/o capacitat agrària. L'import d'aquesta ajuda és el valor mitjà regional dels drets de pagament fins a un màxim de 100 ha. No obstant això, si la beneficiària és dona titular o cotitular d'explotació, l'ajuda s'incrementa en un 15%. L'ajuda, una vegada concedida per primera vegada, pot sol·licitar-se i cobrar-se durant 5 anys.

4. Ajudes directes a determinats tipus de ramaderia

També es mantenen ajudes directes per a determinats subsectors ramaders amb l'objectiu de pal·liar les dificultats a les quals s'enfronten. Per això, s'han previst ajudes a la producció sostenible de llet (ovella, cabra i vaca), per al boví d'acevall (engreixament de jònecs), per al boví extensiu i per a l'oví i caprí de carn en règim extensiu i semiextensiu.

El pagament a joves i dones titulars d'explotació, la finalitat del qual és promoure el relleu generacional i reduir la bretxa de gènere, pot ser addicional a les intervencions contemplades en el marc del desenvolupament rural.

Es mantenen les ajudes directes a subsectors ramaders com els de la producció sostenible de llet, el boví d'acevall, el boví extensiu, i l'oví i caprí de carn en extensiu i semiextensiu.

Vaques de ramaderia extensiva al costat d'un abeurador a l'aire lliure (foto: Fidel Expósito).

5. Ecorègims

Els ecorègims són nous règims voluntaris per a agricultors i agricultores en actiu que es comprometen a aplicar en les seues explotacions mesures a favor del clima i el medi ambient.

Són noves ajudes l'objectiu de les quals és compensar i incentivar les explotacions que duguen a terme pràctiques agrícoles o ramaderes beneficioses per al clima i el medi ambient. Aquestes pràctiques superen en nivell d'exigència el compliment de la condicionalitat, així com de qualsevol altra legislació en vigor de caràcter mediambiental. Com passa amb les ajudes directes, el compliment dels requisits serà anual, encara que en el cas de la sembra directa i les cobertes vegetals existeix la possibilitat d'obtenir un import d'ajuda addicional, sempre que la persona beneficiària es comprometa a mantenir les pràctiques a l'any següent.

PRÀCTIQUES PREVISTES DINS DELS ECORÈGIMS

PRÀCTICA	TIPUS DE SUPERFÍCIE	IMPORT ESTIMAT (€/HA)	LLINDAR DE DEGRESSIVITAT (HA)
Pasturatge extensiu (P1)	Pastures humides	62,16	65
	Pastures mediterrànies	40,96	95
Illes de biodiversitat o sega sostenible (P2)	Pastures humides	62,16	65
	Pastures mediterrànies	40,96	95
Rotació de cultius amb espècies millorants (P3)	Terra de cultiu: secà humit	85,72	30
	Terra de cultiu: secà	47,67	70
	Terra de cultiu: regadiu	151,99	25
Sembra directa (P4)	Terra de cultiu: secà humit	85,72	30
	Terra de cultiu: secà	47,67	70
	Terra de cultiu: regadiu	151,99	25
Establiment d'espais de biodiversitat o gestió de la làmina d'aigua (P5)	Terra de cultiu i cultius permanents	56,05 (156,78 en cas de cultius sota l'aigua)	No aplica
Coberta vegetal espontània o sembrada (P6)	Cultius llenyosos amb pendent inferior al 5%	61,07	15
	Cultius llenyosos amb pendent entre el 5% i el 10%	113,95	15
	Cultius llenyosos amb pendent superior al 10%	165,17	15
Coberta inerta (P7)	Cultius llenyosos amb pendent inferior al 5%	61,07	15
	Cultius llenyosos amb pendent entre el 5% i el 10%	113,95	15
	Cultius llenyosos amb pendent superior al 10%	165,17	15

És possible que cada persona titular d'explotació trie entre les pràctiques que més li interessin segons el seu sistema productiu i model d'explotació, però és imprescindible tenir en compte el següent:

- Sobre una mateixa superfície (hectàrea), encara que es duga a terme més d'una pràctica (per exemple, mantenir la coberta inerta i deixar espais de biodiversitat), es rep l'ajuda una sola vegada. És a dir, la persona beneficiària haurà de triar, en el moment de realitzar la sol·licitud de l'ajuda, quin tipus de pràctica vol que se li remunere de les diverses que realitza.
- L'import unitari per hectàrea es reduirà un 30% (és a dir, es pagarà el 70%) per a les hectàrees que superen el llindar de regressivitat.
- Per a ser beneficiari de les pràctiques P1, P2, P3, P4, P6 i P7, no cal disposar de drets de pagament.
- Per a ser beneficiari de la pràctica P5, és necessari disposar d'almenys un dret (o una fracció) de pagament.
- En tots els casos, es podrà cobrar per tota la superfície sobre la qual es realitzen les pràctiques, independentment del nombre de drets de pagament de què es dispose.

6. Ajudes directes a determinats cultius

En el nou període de programació, es mantenen ajudes associades a determinada mena de cultiu, com l'arròs i la fruita seca (ametlers, avellaners i garroferes en secà), entre altres, i apareix una nova ajuda per a l'olivar d'alt valor ambiental, de la qual podran beneficiar-se les nostres oliveres centenàries.

Ametlers en flor a la província d'Alacant, amb coberta vegetal silvestre (foto: Freepik).

LA PAC A LA CV

ECORÈGIMS

ECORÈGIMS EN CULTIUS SOTA AIGUA

ECORÈGIMS EN CULTIUS LLENYOSOS

ECORÈGIMS EN PASTURES

ECORÈGIMS EN TERRES DE CULTIU

CONDICIONALITAT REFORÇADA

PAGAMENTS DIRECTES, NOVETATS

Arrossar inundat a l'hivern, al tancat de l'Estell, a l'Albufera (foto: Fundació Assut).

EXEMPLE D'APLICACIÓ D'AJUDES EN LA SOL·LICITUD ÚNICA

Cas: Explotació amb 7 hectàrees d'arròs.

La titular té 30 anys i disposa de 7 drets de pagament a la Regió 9.

TIPUS D'AJUDA	UNIDAD (ha)	IMPORT UNITARI (€/HA)	AJUDA EXPLOTACIÓ (€)	OBSERVACIONS
ABRS	7	407,20	2.850,40	L'import unitari és el corresponent a la Regió 9. Requereix drets de pagament.
PR				
Tram 1	3,53	81,92	289,18	Càlcul del pagament redistributiu fins a primer llindar.
Tram 2	(7-3,53)	163,91	568,77	Càlcul del pagament redistributiu entre el primer i el segon llindar.
EcoR		61,07		Si l'explotació s'acull a l'Ecorègim P5.
Gestió làmina aigua (P5)	7	156,78	1.097,46	No aplica regressivitat.
Pagament jove:	7	407,20	2.850,40	Es calcula com el 100% del valor mitjà regional d'ABRS fins a un total de 100 ha.
Complement per dona	7	23,68	165,74	Si la titular o cotitular d'una explotació és dona, s'incrementa l'ajuda en 15% del valor mitjà regional d'ABRS.
Ajuda associada al cultiu de l'arròs	7	135,69	949,83	
TOTAL	8.771,78 euros			

Nota: Caldria considerar, a més, l'opció de poder demanar altres ajudes dins de les mesures de Desenvolupament Rural del PEPAC, com per exemple la del cultiu sostenible de l'arròs.

Entre les mesures sectorials, tenen continuïtat els suports als sectors de fruites i hortalisses (foto: Freepik).

LES INTERVENCIIONS SECTORIALS

El PEPAC inclou mesures finançades pel FEAGA que responen a objectius sectorials, definits per programes nacionals que atenen necessitats i febleses identificades. Les mesures poden abastar aspectes molt variats, com ara la producció, la innovació i desenvolupament de tècniques i productes, la promoció, també les inversions, les estratègies de control fitosanitari, o l'ordenació sectorial. En el període 2023-2027, tenen continuïtat els suports als sectors de fruites i hortalisses, el vitivinícola i l'apícola.

Intervencions en el sector de fruites i hortalisses

Inclou mesures de màxim interès per a la Comunitat Valenciana, en particular, per les ajudes que ingressa per a finançar Programes Operatius presentats per Organitzacions de Productors reconegudes (OPFH). Cada any s'abonen uns 37 milions d'euros a vora un centenar d'OPFH que agrupen més de trenta mil socis productors. És una intervenció sense sostre financer, és a dir, no hi ha límit aparent per a la despesa de la Unió. Tot i el caràcter continuista de les ajudes, destaca la major ambició mediambiental, perquè apareix com a novetat que almenys el 15% de les despeses de cada programa operatiu es destine a accions mediambientals, i el 2% a investigació. És molt, malgrat el que puga semblar, i són percentatges que representen quantitats molt allunyades de les que actualment es destinen a aquests fins.

Intervenció en el sector vitivinícola

La intervenció en el sector vitivinícola haurà de destinar almenys el 5% de la despesa per a complir objectius mediambientals i climàtics. Aquest programa redueix lleugerament el seu pressupost anual, el qual passa a 202,1 milions d'euros.

Intervenció en el sector apícola

La intervenció en el sector apícola augmenta lleugerament el seu pressupost respecte al període anterior, passant a 19,1 milions d'euros per any en el PEPAC.

Entre les intervencions sectorials, destaquen mesures molt interessants per a la Comunitat Valenciana, com algunes de les dirigides al sector hortofructícola.

>Autors de l'article:
Noelia Garrigós, José Juan Morant i Maite Cháfer.
Direcció General de PAC, Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.